

สถานการณ์ยาเสพติด ปีงบประมาณ 2562

นายวีรเดช แสงวันดี

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ส่วนเฝ้าระวังเชิงยุทธศาสตร์ สำนักยุทธศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทย สอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติดโลก ที่พบว่า ยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่การปลูกฝิ่นมีแนวโน้มลดลง ข้อมูลจากรายงาน World Drug Report 2019 ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on

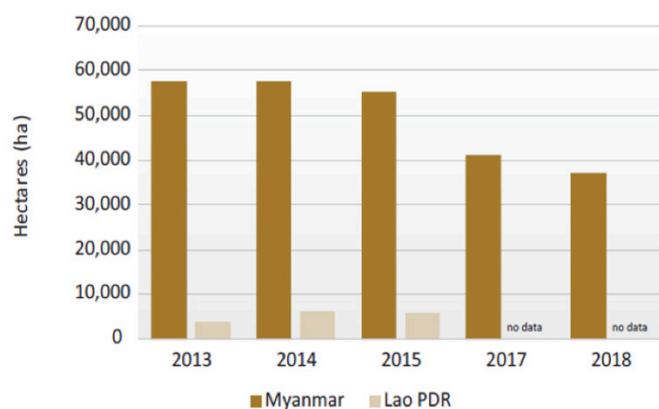
Drugs and Crime : UNODC) พบว่าในปี ค.ศ. 2017 มีผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกประมาณ 271 ล้านคน (ร้อยละ 5.5 ของประชากรโลก) ยาเสพติดที่มีผู้ใช้มากที่สุด คือ กัญชา 188 ล้านคน รองลงมาคือ ฝิ่นและอนุพันธ์ฝิ่น 53 ล้านคน กลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamine – type stimulants : ATS) 29 ล้านคน เอ็กซ์ตาซี 21 ล้านคน และ โคเคน 18 ล้านคน

ยาเสพติดที่มาจากพืช ข้อมูลการสำรวจพื้นที่ปลูกฝิ่นของ UNODC พบว่า การปลูกฝิ่นภาพรวมทั้งโลกมีแนวโน้มลดลง แหล่งผลิตฝิ่นแหล่งใหญ่ของโลก คือ ประเทศอัฟกานิสถาน ในปี ค.ศ. 2018 มีพื้นที่ปลูกฝิ่น 263,000 เฮกตาร์ ลดลงร้อยละ 20 มีผลผลิตฝิ่น 6,400 ตัน รองลงมาคือ ประเทศเมียนมา มีพื้นที่ปลูกฝิ่น 37,300 เฮกตาร์ ลดลงร้อยละ 12 มีผลผลิตฝิ่น 520 ตัน ซึ่งลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 ส่วนการปลูกโคคา ปี ค.ศ. 2017

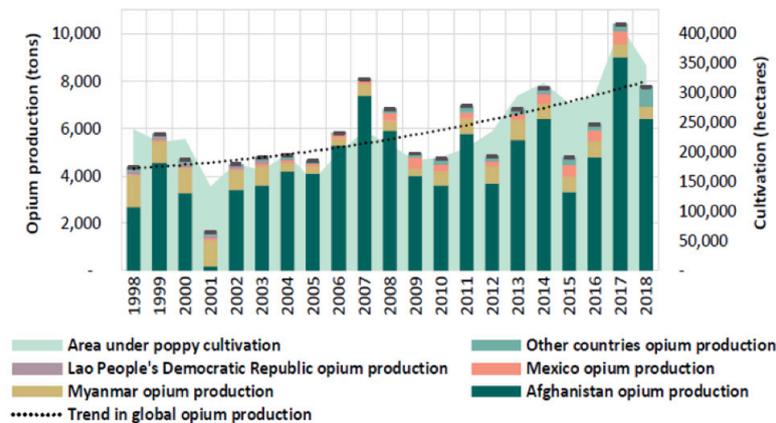
มีแนวโน้มสูงขึ้น ร้อยละ 15 จากปี ค.ศ. 2016 โดยในปี ค.ศ. 2017 พื้นที่เพาะปลูกโคคาทั่วโลก มีประมาณ 245,000 เฮกตาร์ มีผลผลิตโคเคนทั่วโลกประมาณ 1,976 ตัน พื้นที่ปลูกโคคา ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศโคลัมเบีย มีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 70 รองลงมาคือ ประเทศเปรู ร้อยละ 20 และประเทศโบลิเวีย ร้อยละ 10

ประมาณการพื้นที่ปลูกฝิ่นในประเทศเมียนมา และ สปป.ลาว ปี ค.ศ.2013-2018

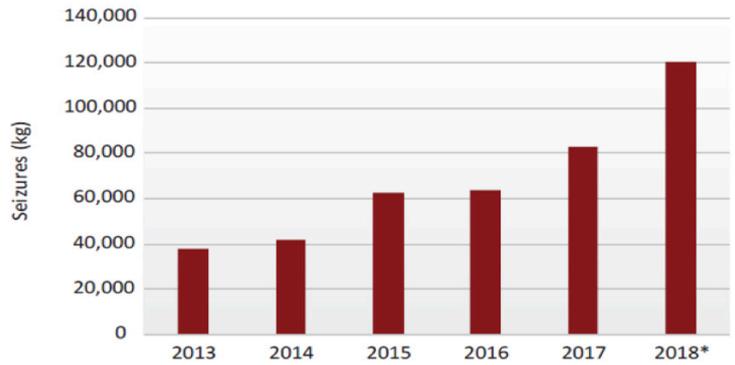
ยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ในกลุ่มแอมเฟตามีน (ATS) โดยเฉพาะเมทแอมเฟตามีนที่มี การขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พื้นที่ที่มีการจับกุมได้มากที่สุด ได้แก่ ทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และทวีปอเมริกาเหนือ นอกจากนี้ยังพบว่าสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances : NPS) มีการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากเดิมในปี ค.ศ. 2009 พบ NPS เพียง 166 ชนิด แต่ในปี ค.ศ. 2018 พบมากถึง 892 ชนิด

พื้นที่ปลูกฝิ่นและผลผลิตฝิ่นทั่วโลก ปี ค.ศ.1998-2018

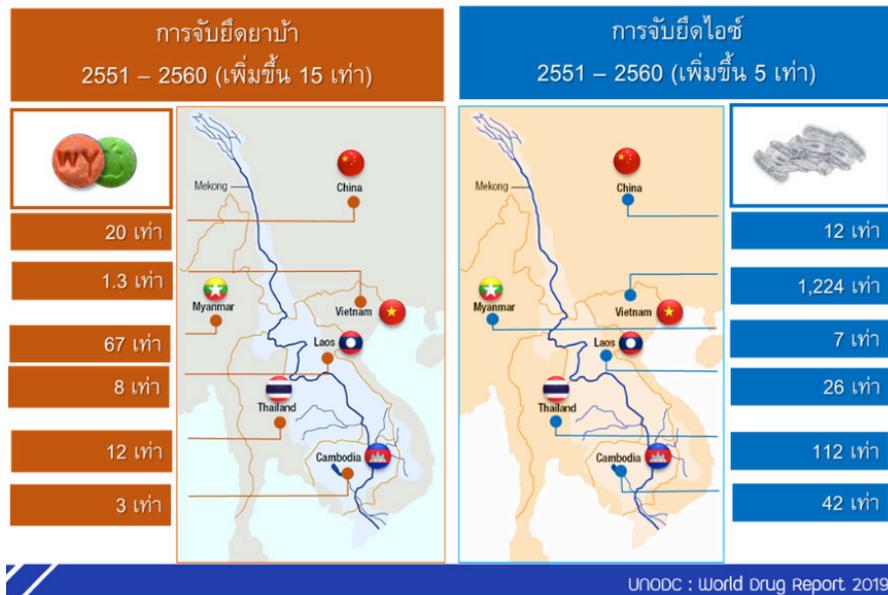

สถานการณ์ยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ โดยเฉพาะสารกระตุ้นประสาทกลุ่มแอมเฟตามีน (ยาบ้า และไอซ์) ข้อมูลจากรายงานของ UNODC พบว่า จากผู้ใช้แอมเฟตามีน (ATS) 29 ล้านคนทั่วโลก พบว่า อยู่ในภูมิภาคเอเชียถึงร้อยละ 49 และจากการจับกุมแอมเฟตามีน (ATS) ทั่วโลก 246 ตัน เป็นการจับกุมในภูมิภาคเอเชียถึงร้อยละ 51 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ภูมิภาคเอเชียมีปัญหาเสพติดมาก เนื่องจากมีแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญคือ พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ที่เกิดภาวะการขยายตัวของกรผลิตยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะการผลิตเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้าและไอซ์) ข้อมูลจากรายงานของ UNODC พบว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นตลาดเมทแอมเฟตามีนที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในปี ค.ศ. 2018 มีการจับกุมและตรวจยึดเมทแอมเฟตามีนได้สูงถึง 120 ตัน (ปี ค.ศ. 2017 ตรวจยึดได้ 82 ตัน)

การจับกุมเมทแอมเฟตามีน ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปี ค.ศ. 2013-2018

ในช่วง 3 ปี (พ.ศ. 2560 - 2562) ที่ผ่านมา ปริมาณการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการผลิตยาบ้า ไอซ์ และคีตามีน ทำให้ทุกประเทศโดยรอบพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และประเทศนอกภูมิภาค ต่างประสบกับปัญหายาเสพติดที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งในสถานะของพื้นที่แพร่ระบาดยาเสพติด และพื้นที่ลำเลียงผ่านของยาเสพติดเพื่อส่งต่อไปยังประเทศที่สาม การเพิ่มขึ้นของยาบ้า และไอซ์ จากข้อมูลรายงานของ UNODC เมื่อเปรียบเทียบผลการจับกุมปี พ.ศ. 2551 กับปี พ.ศ. 2560 มีการจับยึดยาบ้าเพิ่มขึ้นมากถึง 15 เท่า ไอซ์ เพิ่มขึ้น 5 เท่า โดยประเทศ เมียนมาจับยึดยาบ้าได้เพิ่มขึ้น มากที่สุดถึง 67 เท่า ขณะที่ประเทศเวียดนามจับยึดไอซ์ได้เพิ่มขึ้น มากที่สุดถึง 1,224 เท่า

สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย เชื่อมโยงกับปัญหาการแพร่ขยายตัวของการผลิต ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ส่งผลให้สถานการณ์ การลักลอบนำเข้ายาเสพติดรุนแรงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา ทั้งในด้านความถี่และปริมาณยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้าต่อครั้ง เหตุปัจจัยสำคัญยังคงมาจากสถานการณ์ภายนอกประเทศเป็นหลัก ข้อมูลสถิติการจับกุมคดียาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) ในปีงบประมาณ 2562 สามารถจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด 359,688 คดี ผู้ต้องหา 381,475 คน ตรวจยึดยาเสพติดได้ ดังนี้ ยาบ้า 517 ล้านเม็ด ไอซ์ 16,265 กก. เฮโรอีน 941 กก. และ คีตามีน 733 กก.

ประเทศไทยยังคงมีสถานะเป็น แหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มาจาก พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และถูกใช้เป็นเส้นทางลำเลียงผ่านของยาเสพติดที่ส่งไปภูมิภาคต่าง ๆ โดยใช้เส้นทาง ทั้งทางบก เครื่องบิน และทางเรือ โดยกลุ่มการค้ายาเสพติดข้ามชาติใช้ไทยเป็นจุดเตรียมการ/ซุกซ่อนอำพรางปะปนไปกับสินค้าต่าง ๆ เพื่อลำเลียงไปยังประเทศปลายทาง เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น เป็นต้น โดย **ยาบ้า** เป็น ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดในไทยมากที่สุด กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดเน้นการเพิ่มปริมาณยาเสพติดเข้ามาในประเทศให้มากที่สุด เพื่อท่วมตลาดให้เกิดการกระตุ้นความต้องการของผู้เสพให้ยังคงอยู่ ประกอบกับราคายาเสพติดที่ถูกกลง เป็นปัจจัยเสริมให้กลุ่มผู้

เสพสามารถเข้าถึงยาเสพติดได้ ทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงอยู่ในภาวะรุนแรง

นอกจากยาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้ามาจากพื้นที่แหล่งผลิตในสามเหลี่ยมทองคำแล้ว ยังพบว่ากลุ่มนักค้ายาเสพติดมีการลักลอบลำเลียงโคเคน และเอ็กซ์ตาซี (MDMA) เข้ามาจำหน่ายในไทยอีกทางหนึ่ง โดยการลักลอบลำเลียงโคเคน จากทวีปอเมริกาใต้ ของกลุ่มเครือข่ายแอฟริกันตะวันตก พบการลักลอบนำเข้ามาทางท่าอากาศยาน

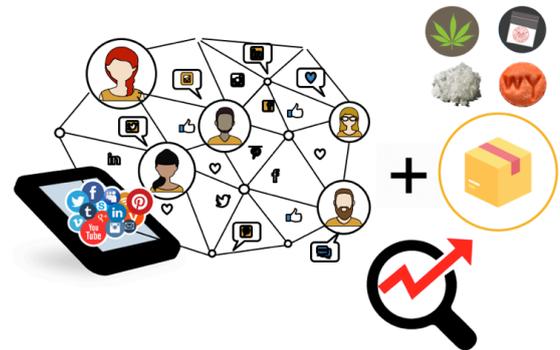
สถานการณ์การลักลอบนำเข้าโคเคน

นานาชาติต่าง ๆ (ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานนานาชาติภูเก็ต ฯลฯ) ซึ่งสั่งการและว่าจ้างผู้ลำเลียงชาวแอฟริกา อเมริกาใต้ และเอเชีย โดยเฉพาะหญิงไทยให้ลำเลียงแทน นักค้าบางกลุ่มมีการปรับเปลี่ยนเส้นทางไปลงที่ท่าอากาศยานนานาชาติของประเทศเพื่อนบ้านแทน เช่น สนามบินนานาชาติหลวงพระบาง

ท่าอากาศยานนานาชาติวัตไต สปป.ลาว ก่อนที่จะลักลอบลำเลียงเข้าไทย อย่างไรก็ตามปัญหาการแพร่ระบาดของโคเคนในประเทศยังมีน้อย เนื่องจากมีการใช้ในกลุ่มจำกัด โดยเฉพาะ ผู้เสพที่มีฐานะการเงินดี และมักใช้กันในกลุ่มนักเที่ยวกลางคืนในสถานบันเทิง ขณะที่การลักลอบนำเข้า เอ็กซ์ตาซี (MDMA) พบการลักลอบส่งมาจากทางพัสดุไปรษณีย์ระหว่างประเทศ เป็นการสั่งซื้อมาจากประเทศในทวีปยุโรป เช่น ประเทศเบลเยียม จากสถิติการจับกุม เอ็กซ์ตาซี (MDMA) จะเห็นได้ว่า ปริมาณของกลาง มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ขณะที่ผู้เข้าบำบัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกัน แต่ยังคงแพร่ระบาดอยู่ในเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ได้แก่ กลุ่มนักเที่ยวในสถานบันเทิง

ปัจจุบันเครือข่ายการค้ายาเสพติดแสวงประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารเพื่อติดต่อค้าขายยาเสพติด ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การใช้ Facebook Line Twitter เป็นต้น ช่องทางที่พบมากที่สุด คือ Twitter รองลงมาคือ Facebook ร่วมกับการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์ การส่งในแต่ละครั้งจะส่งไปได้หลายพื้นที่ในคราวเดียว ส่งผลให้การค้ายาเสพติดขยายวงกว้างออกไปได้มากขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีของสถาบันการเงินต่าง ๆ ทำให้การโอนเงินค่า ยาเสพติด ทำได้สะดวกมากขึ้น ทั้งการโอนเงินผ่านทาง Mobile Application ทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

การค้ายาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์
ร่วมกับส่งทางพัสดุไปรษณีย์ มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด จากการเพิ่มปริมาณยาเสพติดจำนวนมากเข้ามาในประเทศ ของกลุ่มผู้ค้า เพื่อทุ่มตลาดให้เกิดการกระตุ้นความต้องการของผู้เสพให้ยังคงอยู่ ประกอบกับราคาที่ถูกลง เป็นปัจจัยเสริมให้กลุ่มผู้เสพสามารถเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดยังอยู่ในภาวะรุนแรง กลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยพบว่าผู้เข้ารับ การบำบัดรักษา ร้อยละ 38 และผู้กระทำผิดคดียาเสพติดในทุกข้อหาร้อยละ 35 มีอายุอยู่ระหว่าง 15 - 24 ปี ข้อมูลจากการประมาณการผู้ ใช้ยาเสพติดในประเทศไทย ของคณะกรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด ในประชากรกลุ่มเสี่ยง อายุ 12 - 65 ปี จำนวน 50 กว่าล้านคน ทั่วประเทศ พบว่า กลุ่มผู้เคยใช้สารเสพติดใน 1 ปี มีประมาณ 1.96 ล้านคน เป็นกลุ่มผู้เคยใช้สารเสพติดใน 1 เดือน ประมาณ 1.31 ล้านคน และเป็นกลุ่มผู้ติดยาเสพติด (ใช้สารเสพติด 20 วันใน 30 วัน) ประมาณ 4.5 แสนคน ในจำนวนนี้เป็นเด็กและเยาวชน (อายุ 15- 24 ปี) ที่ใช้สารเสพติด 20 วันใน 30 วัน ประมาณ 1.5 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 33.7

ยาเสพติดที่เป็นปัญหาหลักคือ ยาบ้า โดยพบว่า ร้อยละ 70 ของผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมเป็นคดียาบ้า ในขณะที่เดียวกันผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ร้อยละ 79 เป็นการเข้ารับ การบำบัดรักษาจากการติดยาบ้า ยาเสพติดที่ต้องมี การเฝ้าระวังคือ ไอซ์ เฮโรอีน คี ตามีน และเอ็กซ์ตาซี เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวยา พบว่า การแพร่ระบาด ไอซ์ ผู้เข้า บำบัดรักษาไอซ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กลุ่มผู้เสพส่วนใหญ่มีอายุ 25-29 ปี ส่วนใหญ่เป็น ผู้เสพรายใหม่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 65.1 **เฮโรอีน** ผู้เข้าบำบัดรักษาเฮโรอีนมีแนว โน้มเพิ่มขึ้นพบการแพร่ระบาดมากใน 4 พื้นที่คือ 1) ภาคเหนือ (เชียงราย, เชียงใหม่) 2) ภาคใต้ตอนล่าง (สงขลา, นราธิวาส) 3) กรุงเทพมหานคร และ 4) ภาคกลาง (กาญจนบุรี) **คีตามีนและเอ็กซ์ตาซี** นิยมใช้ในกลุ่มนักเที่ยวกลางคืนซึ่งพบการแพร่ บันเทิงและแหล่งท่องเที่ยว โดยผู้เข้าบำบัดรักษาคีตามีนและเอ็กซ์ตาซี มีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังพบการนำยารักษาโรคและยาอันตรายภายใต้การควบคุมมา ใช้ในทางที่ผิดมากขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา เช่น ยาแก้แพ้ ยาแก้ปวด ยาแก้ลมประสาท ยานอนหลับ เป็นต้น

ยาเสพติดหลัก

มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของ
ไอซ์ เฮโรอีน คีตามีน และ เอ็กซ์ตาซี

